

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRĂSOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Atelierelor tipografice „Astra” nr. 1102.
Pagini 4-6-8 lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARITIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI
B-dul REGELE FERDINAND
Abonamentul anual lei 300. A
Anunțuri și reclame după tarife

Nr. 41

Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Miercuri 2 Iunie 1943

Ant. 106

Un punct de vedere...

de V. Branisce

Iarși s'au zăvorât porțile școlilor. Încă un an școlar s'a sfârșit. Cu obrazii rumeni, cu pletele în vânt, pornesc copiii spre o binecuvântată odihnă și desțindere. Truda le-a fost răsplătită; ziua secerișului a sosit. Fiecare s'a împărțit din darul ei mai mult sau mai puțin îmbelsugat, după cum i-a fost truda și stăruința.

Părinții, în aceste grele zile de războiu, își strâng, cu mai multă căldură, odraslele la vatra familiară. Bucuria încheierii unui an școlar aduce lumină în multe cămine. Gândul tuturor se îndreaptă spre copii. Un an câștigat, un pas mai aproape de țintă. Toate privirile sunt îndreptate spre viitor. Se menționează talentul, deșteptăciunea, hărnicia elevului și nimeni nu se gândește la munca ce s'a irosit în dosul porților grele ale școlii.

Nu se gândește nimeni că profesorii și-au lăsat între pereții clasei încă un an de viață.

Nu se gândește nimeni la rolul aspru și desinteresat al educatorului, care, asemenea bobului de grâu, se îngroapă în sufletele copiilor, pentru ca din el să încolțească firul menit să poarte spi-cul îmbelsugat.

La aceasta nu se gândesc copiii neștiutori, pentru că ei nu văd în profesor decât pe nemilosul împărțitor de note și pedepse.

Nu se gândesc părinții, pentru că, orbiți de dragoste, ei socotesc toate realizările copilului un bun câștigat prin puteri proprii, iar înfrângerile le atribuie fără cruțare școlii și profesorului. Dar, ce este mai trist, nu se gândesc nici alții.

Corpul didactic, ca cel mai discipulat și cel mai altruist corp din stat, a fost mai necruțător lovit de toate legăturile ultimilor ani.

Cu un salariu „armonizat” după scări și coeficienți complicați — pentru calcularea lui este nevoie de tabla de logaritmi — dar, din păcate, sub nivelul necesităților de trai, profesorul este nevoit să-și împlinească golurile bugetare, printr-o muncă istovitoare, în afara catedrei sale.

Dar el nu s'a plâns niciodată de aceasta. Nici de faptul că în scara salariilor un profesor titular este echivalat cu plutonierul major. Acceptând această mutilare a drepturilor sale materiale, dascălmea și-a adus și pe acest teren tributul său întreg, așa cum l-a adus neprecupețit pe câmpul de luptă.

Acum, o măsură, a cărei rost nu-l putem înțelege, vine să aducă o știrbire a prestigiului moral al corpului didactic, retrăgându-li-se profesorilor secundari carnetul de clasă întâia pe căile ferate și înlocuindu-li-se cu carnetul de a doua.

Nu știu ce economie va realiza statul prin această măsură. Nici câștigul moral nu l-l înțeleg.

Urmărește oare satisfacția ca, în actualele condiții de călătorie, să țină cu totdinadinsul pe profesor în picioare în promiscuitatea culoarului, unde se contopesc clasele, pentru ca prin seam să vadă tolnându-se în clasa întâia pe profitorii analfabeci ai timpurilor turburi de astăzi?

Este și acesta un punct de vedere.

Discurs de recepție

de

Gheorghe Brăfiann

Memburu al „Academiei Române”

Istoria acestui neam nu este un joc al întâmplării, un capriciu al norocului, risipit în clipa însăși în care s'a înjghebat efectul unei transacții vremelnice în ciocnirea de interese ale marilor imperialismes ce tind numai la stabilirea, între ele, a unor zone de neutralizare și de echilibru. Nu este o „România a Congresului”, singura ce vor să o admită istoricii unei țări vecine, ci o Românie întemeiată pe truda a două milenii, care a clădit aici, pe temelii și mai vechi, singurul popor al Europei ce a păstrat nu numai graiul și datina, dar și numele Romei. Iar câmpul ce l-a cuprins în dezvoltarea sa, acest proces uriaș de devenire istorică, este peste peninsula dintre cele trei mări dela miazăzi și răsărit, pătrunzând adânc în valea mijlocie a Dunării străbune și a apelor adunate de ea, revărsându-se cu valul secolelor în nesfârșitul fără timp și spațiu al stepii dela marginea Asiei. Peste această moștenire, croită pe măsura vremurilor de întemeiere ale noroadelor continentului nostru, s'au revărsat în acest colț al răutăților urgiile purtate de toate vânturile potrivnice ale soartei. Și astfel istoria — o istorie aspră — ne-a strâns neamul în jurul cetății ce l-a adă-

postit la timpuri de răstribite, ale cărei ziduri de munți i-au așezat pe frunte cea mai mândră dintre coroane, dar și cea mai autentică, pentru că nu a fost nevoie — pentru a o purta — nici de a răstălmăci inscripții, nici de a plâsmui hri-soave.

Iar când, în orânduirea ce se va încerca a lumii de mâne, poporul nostru va revendica pământul întreg ce i l-a cuprins odată hotărârea, el nu va lega această moștenire de întâmplarea unei clipe de izbândă, ci de înțelesul însuși al istoriei sale; aceasta i-a poruncit în interesul suprem al păcii și liberei dezvoltări a tuturor, să părăsească ce era prea depărtat de bastionul său de o dârză împotrivire, peste Nistru, dincolo de Dunăre și de drumul la Mare, peste Tisa și marginea pusteii, spre a stăruia să-și desvolte puterile și însușirile înlăuntrul spațiului, care nu este pentru el numai „vital”, sau de „securitate”, ci constituie temelul statornic al existenței sale.

Din discursul de recepție rostit la Academia Română în ziua de 26 Mai 1943, despre „Nicolae Iorga, istoric al Românilor”.

Preotul de altădată

de I. Bozdog

Departe de mine orice intenție să fac o comparație între rolul de ieri și de azi ca factor moral, cultural și luptător de totdeauna al preotului nostru, care a fost, este și trebuie să fie și în viitor, același far de lumină sănătoasă și aceeași stâncă de care să se frângă orice val dușman.

Oprindu-mă totuși câteva clipe asupra situației lui de pe vremuri, o fac, găsind puncte de asemănare între împrejurările vitrege din trecut și între cele de astăzi, acolo unde ele nu au dispărut sau unde au revenit în stare și mai gravă.

Intre preot și poporeanul său (și acest „poporean” îmbrățișează azi din nou deopotrivă și pe sătean și pe orășean) era legătura organică a nașterii și traiului între aceleași împrejurări. Avizați amândoi la truda mânilor, duceau un trai aproape egal de necăjit, înșeninat pentru poporean numai de blândețea și tăria de credință ce i-o insufla părintele său sufletească și ușurat pentru rostul preotului de alipirea și spiritul de sacrificiu al credinciosului pentru duhovnicul său.

Comună le era nu numai truda, dar și necazurile și bucuriile vieții. Din aceste împrejurări însă s'a încheat între ei e legătură sufletească atât de puternică, încât contopindu-i într-o unitate indisolubilă nu numai au rezistat tuturor încercărilor de cotropire, su-

— Continuare în pagina 3-a —

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Intoarcere de pe front

Cap de pod pe Cuban Ave, Caesar, morituri te salufant

de Ion Colan

Limpede, ca lumina zilei: 14 Români, dintre care 5 ofițeri și 9 grade inferioare, sunt vărsați unui regiment german de trupe de asalt, care are misiunea să bată la porțile veșniciei sau să facă un cap de pod peste drumul de ape al Mării de Azov, toomai

diacolo, în Peninsula Taman ce se conturează vânăta, departe, în răsărit.

Și asta chiar la noapte.

Când soldatul Lina l-a gratificat pe Lugojanu cu acel duios „te-a luat dracu, vere!” — asta însemna, nici mai mult nici mai puțin, un memento pen-

tru Chișimia, veterinarul batalionului, c'o să-i ia potcoavele.

Țiganul Fieraru e mult mai circumspect:

— Don' căprar, ce să-i spui lu doamna Eva, de-o hi să nu mă mai vezi?

Bietul Fieraru! Nici două luni n'au trecut dela aceste amabilități și un glonț l-a plesnit drept între dinții de sidef, într'un atac la baionetă. S'a întors pe călcăie, cu arma 'n mâni, s'a lăsat moale pe-un mușuroiu, cu sângele gâlgând din el; și-atât a fost. Nu l-a mai văzut nici Lugojanu, nici noi.

Un raport de boală, primit îndată ce s'a svonit că e rost de răposare prin deces, cum spunea referatul unui șef de post din Luncavița, indica în mod precis că funia s'a apropiat de par: „Respectuos vă raportez următo-

INSTANTANEE

Nori de primăvară

Era către amiază când doi dintre câinii mei se repeziră la poartă și până să ajung a-i opri o tulără afară în stradă. Li auziam gonind furioși după o mașină. „Ce nesimțire!” exclamă indignată văzând pe individul ce voise să intre și neînfrământat a lăsat câinii să iasă din curte pentru ca să nu-l atace. Așa fac de obicei cerșetorii. Incrunțată m'am apropiat de poartă, am deschis-o și m'am dat un pas înapoi. M'am gândit la vorba pe care o pronunțase și-mi venea să cer iertare. În fața porții mele stătea, cu ochii plecați, o fată tânără, o apariție atât de gingașă și de frumoasă ce părea însăși întruchiparea primăverii. Când și-a ridicat ochii spre mine văzui într'âșii două fărâmituri de cer. Un păr bogat galben și mătășos, forma aureola în jurul capului sprâjnindu-și pe umeri zulufii ușori. Mă căuta pe mine, dar înainte de-a intra a plecat să-mi aducă soarele înlăuntru. Privind la silueta ei sveltă, la mișcărilor grațioase, mi s'a părut c'am mai văzut eu cândva această blondină simpatică. Nu-mi mai aduceam aminte unde și când.

În cameră a început, timid, să-mi spună cum se numește și scopul pentru care venise. Atunci mi-am amintit de ea. Acum vreun an, sau mai bine, am văzut-o vărsând lacrimi pe un mormânt proaspăt în cimitir. De ce credeți că venise la mine? Să-mi ceară vreo poezie, sau să mă roage să-i compun o scrisoare de dragoste pentru idealul ei de pe front? Nu. Înainte de a deschide vorba ridică spre mine ochii ei albaștri și mă privi lung. Citeam în ei un fel de implorare. Apoi cu greu se hotărî și răsă aproape silabisând: „Am venit la d-voastră auzind că faceți spiritism”.

„Da, duduie, uneori — foarte rar — comit și păcatul acesta. Nu cumva vrei să nceri și d-ta? Nu te sfătuesc. Aceasta e o indeletnicie ce nu se potrivește tineretului. Trebuie să treci întâi prin viață, s'ajungi la declinul ei, pentru ca să te preocupe gândurile altei lumi. E un sacrilej să faci spiritism numai pentru a te distra, cum fac oamenii de vârsta d-tale și e chiar periculos. De obicei când pierdem câte o ființă dragă recurgem la mijlocul acesta, și cine știe poate păcătuim turburându-i liniștea cu pământestile noastre chemări. La d-ta nu cred să fie cazul”.

Ajutată de întrebarea mea mi-a spus c'ar vrea să vorbească cu subl. X. M'a întrebat dacă l-am cunoscut. Din vedere, da. Știam că s'a întors rânit de pe front și n'a putut fi salvat. Tânăra fată și-a întors capul prefăcându-se că admiră un tablou. Ochii i se umeziseră. Eu uitasem că și tineretea știe plânge. Am făgăduit s'o iau cu mine la viitoarea sedință de spiritism, păstrând cea mai mare discreție ca părintii ei să nu afle nimic despre aceasta. Să sperăm că nu vor afla.

Mă gândesc acum cu câtă nerăbdare va fi așteptând această superbă tinerete răvașul din cealaltă lume.

Ecat. Pitiș

Spicuirii

din dicționarul greșellor noastre de limbă

de Ax. Banciu

LIII

Sunt „slovări” cum le-ar zice un corespondent al Curentului*) — care-și fac un titlu de merit, dacă nu e cumva dovada ignoranței, din a modifica numărul în care se exprimă Românul în anumite expresii, zicale, locuțiuni.

Un caz l-am semnalat într'un articol anterior, — caz în care se întrebuița pluralul în loc de singular (om slab de ingeri). Azi dăm un exemplu de caz invers: întrebuițarea singularului în loc de plural.

„România... în cel din urmă a învins” (citât din Cv. 27 I 1930 p. 4, coloana 6). Nu e caz izolat. L-am întâlnit și în alte publicații.

Românul zice: în cele din urmă, nu: în cel din urmă.

Și, fiindcă această locuțiune are în limba noastră mai multe sinonime, care adeseori se întrebuițează greșit, ele neputându-se substitui unul altuia oriunde, în orice fel de construcție, credem că nu facem lucru de prisos amintindu-le aici. Iată-le: în sfârșit (în fine), la urma urmei (urmelor), în cele din urmă, în definitiv, în ultima analiză, la adecă, adecăte (lea).

Incepem cu un caz când nu greșești întrebuițând oricare din ele. Fiind vorba de posibilitatea încă a unui mijloc, necercat încă, de-a ajunge la țintă, zici:

În definitiv (la urma urmei etc.), de ce n'am încerca și mijlocul acesta?

Alt exemplu. Cineva vrea să-ți ceară ceva. Lung la vorbă, o ia pe

*) Vezi nr. dela 3 V 1943, p. 2. la „Claviaturi”.

departe, neînțelegând că timpul tău e scump. Ca să nu mai pierzi vremea, i-o tai scurt:

Adecătelea (la urma urmei etc.) ce vrei?

Nu se pot înlocui însă reciproc în cazuri ca acele ce urmează:

În cele din urmă, dușmanul a fost silit să cedeze presiunii noastre puternice.

În cazul acesta, dacă expresia întrebuițată poate fi înlocuită cu: în sfârșit, în fine, în ultima analiză, la urma urmei, ea nu poate fi înlocuită cu: în definitiv, adecătelea.

La fel, expresia din urmă (adecătelea) nu poate înlocui pe celelalte nici în fraza: La urma urmei, suflet de om e și prizonierul, nu-l poți trata ca pe un căre!

În sfârșit, (în fine), în cele din urmă se întâlnesc mai ales la încheieri de enumerări. După înșirarea meritelor cuiva, încheiem, d. p., astfel: în sfârșit (în fine), nu putem trece cu vederea nici rolul pe care l-a jucat defunctul în evenimentele din anul X.

Sau: în sfârșit (în cele din urmă), tot de această specie ține și ființa cutare. Etc.

În definitiv, la urma urmei se întrebuițează mai cu seamă ca introducere la ultimul argument invocat în apărarea unei teze, a unei atitudini etc., — argument considerat hotărîtor. D. p. La urma urmei (în definitiv), nu mă simt cu nimic îndatorat față de tine, ca să ai dreptul de a-mi cere să-ți fiu recunoscător.

La „Insemnări și recenzii” și câteva notații pe marginea volumului colaboratoarei noastre, D-na Valeria Căliman; Mama, generatoare de viață românească.

D-l Ioan Al. Brătescu-Voinești,

scrie despre un „Popor ales”, răsturnând trei aserțiuni dragi Evreilor și anume: a.) că au fost primii mono-teiști, b.) că ne mândrim cu creștinismul, c.) că Evreii ne-au dat creștinismul. (Porunca Vremii, nr. 2531, 30. V. c.)

Intr'un articol următor al aceluiași ziar, demască „Fătarnicia evreiască”,

Prin atitudinea cinstită împotriva judaismului răsturnător de dogme creștine, autorul volumelor cu atâtea bogății de simțire în ele, s'a alăturat, de mult, marilor înalțași care au văzut lucrurile la fel.

Reviste și ziare

Luceafărul. Sibiu, Mai 1943 (nr. 5)

Așa ne-a fost nouă dat să trăim
în vatra istoriei crunte;
Ca Decebal-reege cu toții murim
Decât să ne rădă robia pe frunte.

Grigore Popa (Chemare)

Amintirile d-lui A. P. Bănuș despre „Luceafărul”... în 1902, pe lângă partea documentară de istorie literară, aduc și talentul unui povestitor, când duios, când fin ironic. Ctitorul „Luceafărului”, retras astăzi în satul Tinca din Bihor, ne face să retrăim o epocă de glorie literară.

Correspondența lui St. O. Iosif continuă să fie publicată de către d-l Gh. Tulbure. Sunt nouă scrisori adresate prof. Ion Bogdan.

rele că sunt bolnav boala-mi este căci am diareie”.

Semnează Breitenbach Heinrich, o buturugă de om ca o scorbură de salcie.

Nu e cine știe ce eveniment pe front, ca în situații critice organismul să funcționeze anapoda.

Compania înaintează raportul batalionului:

„Am onoarea a înainta raportul soldatului Braitănbac Ilarie de boală rugându-vă să binevoiiți a dispune”.

Rezoluția s'a dat verbal, cu foarte puțină condescendență față de mama lui Breitenbach.

Până la plecare mai sunt două ore. — Hai, Lugojene, să ne facem bagajul!

Nici nu ști pe ce să pui mâna. În timp ce înfundăm într'o raniță tot ce credem că ne va folosi, dacă vom

scăpa, (Ah! — acest dacă!) ceilalți se uită la noi cu o invidie admirativă.

Ne admiră că suntem primii care trecem în Caucaz (ei vin cu valul al doilea, mâne-poimâne) și ne invidiază pentru același motiv. Drept că invidia nu se manifestă decât verbal, fiecare fiind fericit în sinea lui că nu i s'a făcut cinstea de a fi primul care să pună piciorul dincolo.

Parcă am fi mirese, așa ne poartă de grijă.

— Ar fi bine să-ți lași carnetele cu însemnări la mine — zice maiorul — că Doamne ferește! — ar fi păcat să se piardă.

Aluzia cu „să se piardă” nu privește carnetele.

Locotenentul Baloleanu îmi aduce două rații de pâine de rezervă; una din drepturile mele, alta din economiile lui.

— Ia-le, directore, măcar să mori sătul!

Pentru consumarea unei rații de pâine de rezervă, fără ordin, delictvenții înfundă pușcări. Acum însă e altceva.

— Și vezi — continuă Baloleanu — nu fă pe nebunu la noapte, când te'i da asaltu.

Apoi, ca și când ar fi fost urmărit de alt gând:

— Parcă ziceai că ai acasă o Sandă mică.

Doctorul Ludu e gata să-mi dea un pansament pã yeresie.

Maiorul medic Greceanu (nu Greceanu — „ca să fac economie la scris, cu punctul de pe i”), pentru un serviciu făcut în garnizoană mi-a promis, față de martori: Lasă, c'am să te servesc și eu: îți fac autopsia gratis!

Predici în pustiu

Pentru un blid de linte

Vă aduceți aminte de originea acestei zicale? Din căsătoria lui Isac cu Rebeca s'au născut 2 fii: Isac și Iacob. Odată venise Isac ostent și flămând dela câmp și Iacov tocmai gătise o ciorbă de linte. „Dă-mi și mie să mănânc” zise Isac „din pâinea și ciorba ta, că mă sfârșesc de foame”. „Îți dau” răspunse Iacov, „dar să-mi vinzi mie azi dreptul tău de întâu născut”. Se știe că la Evreii din Vechiul Testament dreptul de întâu născut însemna dreptul de moștenire asupra întregii averi părintești. „Ce-mi pasă mie de dreptul de întâu născut” replică Isac, „eu jur, că ți-l vând ție pentru totdeauna, pentru un blid de linte”. (Cartea Facerii 25-27).

Ce drepturi mari ale noastre ne vindem și noi ca Isac pentru un blid de linte?

Cât de mulți sunt în jurul nostru, care pentru blidul de linte al chefurilor cu prieteni, al legăturilor nelegale, al concubinajilor și desfrânarilor de tot felul, își vând dreptul la una din cele mai temelnice baze ale fericirii omenești: o bună căsătorie cu copil mulți și sănătoși în jurul căminului, pe care-l înveselesc cu prospețimea și nevinovăția lor?

2) Câți dintre noi nu ne vindem pentru blidul de linte al unei răzburări, care pentru un moment ne sară sufletul, dreptul la constanta liniște sufletească pe care ți-o poate da numai calea adevărului și vieții, adică arta de a ști să fergi, să-ți porți crucea necazurilor tale, să crezi cu putere în triumful bunătății, răbdării și credinței, să renunți la bucurii trecătoare pentru a câștiga pe cele veșnice, să te jertfești pentru alții, fiind mai fericit cel ce dă, decât cel ce primește?

3) Câți dintre noi nu ne vindem pentru blidul de linte al unei cariere mai ambițioase la oraș, acea liniște a vieții dela țară, care a făcut pe poet să exclame plin de durere: „De ce m'ați dus de lângă voi?” Văd la consultațiile mele, dela Asigurări mai ales, atâtea băieți plâpânzi, care puteau fi fericiti în satul lor ca viitori buni gospodari, irosindu-și sănătatea lor prin aerul închis de fabrică, cu 10 ore de muncă pe zi, vânzând pentru blidul de linte al vieții de oraș, care-l duce la mormânt înainte de vreme, toată fericirea unei vieți lungi, tihnite și sănătoase dela țară?

4) Câți dintre noi pentru blidul de linte al distracțiilor ușoare, luxului și pierderilor de timp nu ne vindem dreptul la crățarea, care trebuie să ne ducă încă înainte de a implini 40 de ani la căsuța proprie, fără de care rămân un biet vagabond aruncat încoace și încolo de toate vânturile și loviturile, ca o minge de billard?

Noi rădem de legendarul Isac din Biblie, dar nu ne dăm seama, că și noi ne vindem în atâtea feluri drepturile noastre sfinte pentru un blid de linte.

Dr. M. Suciu-Sibianu

Doctorul Valeriu Stinghe dela Brașov, prieten bun almintreli, a avut emoționanta dragălașenie să-mi promită, la plecarea pe front, un discurs funebru, în care m'ar fi lăudat exagerat, — așa cum se obișnuște în asemenea ocaziuni, fericite pentru binevoitorii contemporani.

Drept că angajamentul era bilateral.

Băieții din grupul de comandă se uită la noi ca la o pagubă.

Sergentul Pitic — un metru optzeci înălțime — îl pipăie pe voluntarul meu:

— Lugojene, știi innota?

Numai la asta nu se gândise Lugojanu. La drept vorbind și dacă s'ar fi gândit, tot aia era. Legând ranița la gură, a răspuns fără să-l privească:

— Cum nu... ca toporu!

Încă un muzeu regional...

de Ion Berciu

S'a întemeiat un muzeu regional, pe lângă prefectura județului Severin, în centrul Lugoj, sub conducerea unui entuziast cercetător, profesorul Traian Simu.

Puțini sunt oamenii, fie în administrație, fie în locurile de îndrumare a diferitelor sectoare ale vieții noastre culturale, care să înțeleagă, în toată amploarea ei, problema aceasta a muzeelor regionale.

Trebue să recunoaștem că în această privință, a cunoașterii trecutului nostru, nemijlocit, direct după mărturiile vie, noi am rămas în urma multor neamuri.

*

Pe lângă unele muzee bine organizate, avem mulți colecționari particulari, dintre care o mare parte sunt „negustori de antichități”, câteva colecțiuni școlare și un număr foarte mic de profesori entuziaști, care îndrăgostiți până la patimă de tot felul „de cioburi și pietre vechi”, cu mijloacele lor reduse, strâng, unde pot și ceea ce pot, cu gândul că odată va veni vremea când se va găsi un om înțelegător, care să dea viață și posibilității mai mari de afirmare a unui modest început.

Laudă nepieritoare se cuvine unor astfel de oameni, idealști neînfrânți, în vremurile acestea de feroce materialism și ghițuire a stomacului!

Din munca de ani de zile, depusă de profesorul Simu și din hotărârea d-lui prefect al județului Severin de a sprijini efectiv acțiunea unui muzeu regional, prin puterile sale mijloace financiare și administrative, a luat naștere o nouă instituție culturală bănățeană: *Muzeul regional al județului Severin*.

Pe lângă Muzeul Banatului dela Timișoara și Muzeul Porților de Fier dela Turnu Severin, se ridică, deci, încă o instituție menită a aduna, conserva, expune și publica vestigiile trecutului nostru. Sprijinite în opera lor de puternica societate Banat Crișana și de noul cerc etnografic înființat la Timișoara, prin îndemnul d-lui profesor universitar *Romulus Vuia*, aceste instituții își pot îndeplini, cu mult spor, chemarea lor, mai ales

că au în fruntea lor, a tuturor, pe omul neînduplecat și neobosit, ctitor spiritual aproape al tuturor muzeelor regionale în Ardeal și Bănat, pe domnul profesor *Constantin Daicoviciu*.

Se lărgește orizontul cercetărilor, se asigură salvarea comorilor arheologice și se deschid noi drumuri și posibilități de documentare.

Pentru întreaga națiune este un mare câștig, adus de o așa de mică bunăvoință, cu puteri latente nepotolite.

Pentru cercul nostru mai strămt, al conducătorilor de muzee regionale, este o adevărată sâr-bătoare.

Urăm noii instituții culturale prosperitate și un viitor strălucit, oricare ar fi greutățile de moment.

3. Întâi Altarele!

BISERICA DIN BLUMANA

de Ion Colan

Se ascunde în lozinca „să așteptăm vremuri mai bune” o anumită doză de lașitate, o retragere comodă care demască neputința, dar nu din pricina vremurilor, ci a noastră.

Orice inițiativă are nevoie de un anumit eroism.

Să-l avem, făcând din zile, bune sau rele, săptămâni și luni de muncă.

Cartierul Blumana n'are biserică. De și-ar fi încrucișat brațele protopopul de pe vremuri al Brașovului, Bartolomeiu Balulescu, după pierderea bisericii, așa zise grecești, apoi biserica Sf. Adormiri din Brașov-Cetate nu s'ar mai fi ridicat niciodată.

Și nimeni n'ar avea curajul să afirme că pe atunci vremurile, pentru noi Români, au fost bune.

Așa dar, dacă vrem să nu avem surprize mai târziu, să începem de pe acum clădirea Casei Domnului pentru mulții credincioși ai acestui cartier.

Să începem!

Planurile sunt gata, ceva bani s'au strâns, locul după cât știu a fost ales. Să nu se teamă nimeni că lucrul odată pornit, se va opri.

Multe milioane necesare astăzi clădirii unei biserici ar putea speria lumea. Da, a unei biserici întregi. În cadrul unui plan însă, lucrul poate fi realizat în ordinea urgenței. Urgentă este casa de rugăciune, fără turnuri, fără decorațiuni, fără acele anexe care îngreunează develope. Atât se poate face din piatră seacă, iar banii se vor găsi într-o țară care luptă împotriva pericolului comunist din afară.

În ziua de 26 Mai c. în prezența d-lui Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, și a unui public select, mult prea numeros pentru mica sală de recepție a înaltei instituții, Prof. George Brătianu și-a făcut intrarea în Academia Română, ca membru activ al ei, în locul Prof. Nicolae Iorga.

Ședința solemnă a fost deschisă de către d-l Prof. Ion Simionescu, președintele Academiei. D-sa, între altele, a spus: „Care e oare înțelesul ședinței de azi, decât această binefăcătoare continuitate între reprezentanții generației de ieri, uriaș al energiei etnice, răpit gândirii și muncii în chip năpraznic și reprezentantul tinereții, care îl ia drept călăuză râvnei sale de a pași pe aceeași cale a cunoașterii și mai ales a întăririi neamului nostru, greu încercat, acum ca și alte dați. E o împospătare de forțe spre atingerea aceluiași scop final. E o înțelegere înviorătoare, sănătoasă și trainică a da-

toriei fiecăruia de a-și închina existența și puterea de muncă binelui Patriei”.

Incheind, d-l Prof. I. Simionescu, adresându-se d-lui Mareșal Conducător, spune:

„Vă urăm din toată inima să ne duceți la izbânda finală, înscriind în Istoria Națională o pagină tot atât de glorioasă din vremea Domniei Regelui Mihai I, ca și acele din timpul când Neamul Românesc era socotit drept pavăza creștinătății”.

D-l George Brătianu și-a rostit apoi discursul de recepție, vorbind despre: *Nicolae Iorga, istoric al Românilor*.

D-sa schițează în trăsături largi și adânci personalitatea marelui istoric român, găsind cuvântul unei drepte judecăți chiar și acolo unde contemporanii au fost dispuși să judece sub apăsarea turbure a vremurilor.

Un fragment din acest discurs, actual prin cuprinsul lui, îl reproducem în pagina întâia.

Despre noul membru al Academiei Române a vorbit d-l Prof. Alexandru Lapedatu, secretarul general al înaltei instituții de cultură, arătându-i meritele și personalitatea științifică.

Pe locul ocupat altădată de V. A. Ureche, Grigore Tocilescu și N. Iorga stă astăzi noul ales.

Cum vezi — a încheiat d-l Prof. Al. Lapedatu — tot nume ilustre la timpul lor, care contează în istoria culturii românești și care reprezintă, fiecare, față de predecesori, un coeficient de progres care este acela al generațiunii sale.

Firește, oameni ca N. Iorga depășesc generațiunile. Ei sunt sortiți să rămână sus, pe culmile ce nu mai pot fi ajunse, ale acestora. Nu pe ei, deci, suntem ținuți a-l întrece în goana noastră după progres, ci pe semenii lor. Totuși, moștenirea lor apasă greu pe umerii celor rânduiți a o lua. Știm că îți dai bine seama de greutatea acestei moșteniri. Dar mai știm că precum în viața publică porți cu înaltă conștiință și cu rară demnitate răspunderea unei glorioase moșteniri, la fel vei purta și în viața culturală meștenirea celui mai strălucit reprezentant al ei din epoca noastră, a lui N. Iorga”.

aprovizionare cu alimente în împrejurări dramatice ca cele de azi, ci și deosebită atenție pentru educarea unui suflet. Primăria a făcut o admirabilă școală chiar în centrul acesta. Va ajuta și la clădirea unei biserici, de asta nu ne îndoiim.

Vor urma și alte contribuțiuni, dar să înceapă odată, să se evadeze din provizoratul de astăzi, dăunător viitorului mai mult decât prezentului.

Ținuta ne e adecvată misiunii: cisme, pantaloni, cămașă-bluză, cască. Ușurei de tot, parc'am fi globtrotteri. Trebuie să avem mișcările libere, ca băieții lui 32 Mircea la Mărășești: în cămașă. În schimb, harnașamentul de curele ne complică existența. În dreapta, masca de gaze și sacul de merinde; în stânga cască, portharta și lopata. Deasupra centurii, la spate, răsucită sul, foaia de cort. În față binoclul. Bidonul cu apă la șoldul stâng, revolverul „Bereta” la cel drept. În buzunar la pantaloni tabacherea de lemn, cât un siloz, cumpărată dela închisoarea centrală din Caransebeș; bricheta și briceagul.

— Doamne, ce-am uitat?

Dintr'un plic de celoid imi surâde o păpădie blondă de fată, cât un ghem de lănică, un fecioraș trist de vreo șase ani, numai ochi, și mama lor.

Iau plicul și-l pun, pe ascuns, să nu mă vadă cineva, în buzunarul cămășii, sus, la stânga, acolo unde încă mai bate ceva. Pe ascuns, fiindcă nu șade frumos unui soldat să fie sentimental când pleacă pe-un drum ca ăsta.

Doctorul Ludu imi mai pansează odată mâna dreaptă și mi-o atârână cu o fâșie de tifon, de gât. Un abces cât o gulle a impus utilizarea bisturiului.

— Mai bine rănit decât cu unu d'asta — zicea Baloleanu, el însuși proprietarul unui furuncul pe ceafă, de se întorcea ca lupul.

Când a ridicat Lugojanu ranița, vinele dela tâmpile i s'au făcut sfiori, curelele tăind adânc în carnea umerilor.

— Cu asta mă duc la fund ca plumbu!

Ora 11.

Mașina regimentului a stopat, repezind peste ea un vârtej de praf mărunț ca făina de cozonaci.

— Gata băieți! — face căpitanul Lupescu.

— Gata!

— Hai, Lugojene!

— Urcați Dvs. întâi, Domnule Locotenent.

Parc'ar fi spus: După Dumnea-voastră, Doamnă!

Maiorul trece lângă mașină și mă sărută. E emoționat.

— Să ai noroc!

Din mașina deschisă salutăm cu mâinile întinse, salut roman de gladiatori în arenă, înainte de începerea luptei.

— Ave, Caesar, morituri te salutant!

Cercul făcut în jurul automobilului răspunde la fel. Și 'n ochii celor rămași licăre ceva ce aduce a lacrimi.

*

În tăcerea părerilor de rău iscate în clipa despărțirii, Fieraru — depozitul ăsta tucuriu de optimism — a mai strigat odată, redresând moralul:

— Lugojene, ce să-i spui lu doamna Eva de-o hi să nu mă mai vezi?

*

Cavaler al Feței Triste, Lighezan, zis Rașpâl, mare cât o nenorocire și bun ca pânea făcută de mama, Lighezan a tresărit la vorbele lui Fieraru, ca la explozia unui obuz:

— Au, Doamne!

106 ani de luptă românească are „GAZETA TRANSILVANIEI”

Transnistrienii

Un festival al Academiei
Comerciale

Duminecă, 30 Mai c., în sala festivă a Camerei de Industrie și Comerț, a avut loc festivalul Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj-Brașov închinat Românilor din Transnistria.

Urmând după excursia pe care această înaltă instituție a făcut-o, de curând, în ținutul dintre Nistru și Bug, intenția organizatorilor a fost de a atrage atenția asupra importanței pe care o are românismul de-acolo atât de necunoscut până la izbucnirea acestui războiu.

D-l rector Victor Jinga, în conferința pe care a ținut-o, documentat — atâta cât permite stadiul actual al cunoașterii din punct vedere românesc al Transnistriei — a arătat că deși nu se poate preciza după statisticile de până acum, în mod exact, numărul Moldovenilor transnistrienii, un lucru se poate spune cu certitudine: că sunt câteva sute de mii, că sunt Români, în cea mai mare parte autohtoni și că reprezintă o realitate etnică recunoscută chiar de Soviete, atunci când, după sistemul lor, au înființat „Republica Moldovenească”.

Din această realitate se pot trage și toate concluziile politicii noastre viitoare de stat, în lupta pe care o ducem pentru așezarea granițelor pe temeiuri etnice.

Remarcăm, și de data asta, admirabilul cor al societății Academice, condus de d-l prof. I. Gherghel.

Notele de drum ale d-lui G. Stoica și cele câteva declamări, au completat programul.

Final, la inițiativa d-lui rector V. Jinga, s'a constituit asociația „Prietenii Transnistriei”.

ROMÂNE!

Svonul umple întâi târgul, dar curând îl face să și ardă.

Cel care vorbește vinde, cel care tace cumpără.

Prin mincuni dușmanul turbură sufletele celor slabi ca să poată slăbi puterea de rezistență a Neamului.

Vezi tu, Român adevărat, cinstit și iubitor al vetrei tale, să nu te faci unealta dușmanului.

Eroii noștri

Deoarece clișeele pentru această rubrică nu se confecționează la Brașov, ci la Sibiu, unde zincografia ștește mult aglomerată și de alte comenzi, Președinții Cercurilor Culturale ale „Astreii”, preoții, învățătorii și familiile celor dispăruți, sunt rugați să ne trimită fotografiile cât mai neîntârziat, pentru a nu întrerupe, și din acest motiv, publicarea eroilor noștri, cum suntem siliți s'o facem azi, din lipsă de clișee nesosite la timp.

Preotul de altădată

de Ion Bozdog

Continuare din pag. 1-a

fleteasă și economică, dar, subtrăgându-și și din puținul avut au pus bazele și au dezvoltat așezăminte economice care în scurtă vreme s'au dovedit cele mai puternice diguri împotriva asediaților.

Înțelegerea perfectă dintre conducător și conduși i-a făcut să-și întemeieze și susțină cu toate sacrificiile biserica și școala. Au înțeles apoi rostul neamului pe acest pământ și l-au dăruit cu copii mulți și sănătoși, care să se înfigă pretutindeni pe scoarța lui, să-l răscolească cu hărnicie și să se lege de el pe toată întinderea lui până la cele mai îndepărtate margini.

Preotul a devenit în scurt timp nu numai duhovnicul ci și avocatul, medicul, inginerul și judecătorul alor săi.

Când s'a înțeles de către conducătorii străini că mizeria voită, în care țineau preoțimea, pe acesta nu-l demoralizează, nici nu scade dragostea poporenilor săi, care dimpotrivă îl ajută jertfind din al lor pentru a-i îmbunătăți situația, au recurs la mijloace de separare sufletească între ei. Au încercat să facă din preot salariat al statului, iar pe credincioși să-i descarce de sarcinile materiale datorate preotului, cum era mierța de grâu și porumb, ziua de lucru și prestațiile, pe care i le răscumpăra statul și i le reținea din veniturile congreuale. Salariul — de mizerie — era apoi legat și condiționat de atitudine patriotică și de excluderi

dela conducerea instituțiilor economice create și conduse de preot.

Soborul de împăciuire al bătrânilor satului și al scaunelor protopopești au fost înlocuite prin introducerea matricolei și divorțului civil, prin ce elementele mai turbulente ale satului au fost susținute influenței preotului și încurajate la înșingebări de nuclee divergente în armonia satelor.

Prin sarcini noi și în continuă creștere puse pentru susținerea școlii și învățătorului confesional s'a deschis neînțelegerea între preot, învățător și popor, care moment de zavistie a fost mărit prin înființarea școlilor ale căror sarcini le suporta direct statul, dar indirect erau înglobate în dările comunale.

Cu toate aceste mijloace drăcește inventate și aplicate, sufărința a cimentat și mai mult legăturile lor sufletești și neamul a rezistat prin ei.

În fața rolului apostolic al celor ce au suportat aceste greutăți ca și în fața celor de astăzi care au de luptat cu măsuri și mai rafinate și mai drastice, toți, care ne dăm seama de eroismul luptei lor, ne închinăm cu smerenie și le dorim răbdare îngerească până la apropiatul sfârșit al rezistenței lor.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

Comemorarea lui George Coșbuc la Brașov

Societatea de lectură a liceului „A. Șaguna” a comemorat, într'un cadru de intimă evocare, 25 de ani dela moartea poetului născădean.

Sala festivă a liceului Șaguna, în după amiaza zilei de 28 Mai c. a cunoscut una din cele mai duioase evocări, în fața unui public pe care l-am fi dorit mai numeros.

O scurtă cuvântare rostită de d-l prof. Iorgu Gane, cuvinte de lămurire asupra unei activități școlare, a fost urmată de conferința altui născădean de mari speranțe, tânărul poet Lucian Valea.

Declamările celor doi elevi, — unul „Nunta Zamferei”, celălalt „Moartea lui Fulger” au impresionat, iar prezența operei lui Coșbuc, în atmosfera unei șezători dela țară, pentru munca depusă și pentru succesul dobândit, ar fi meritat o cunoaștere mai largă. D-l prof. Iorgu Gane a știut, cu foarte mici excepții, să învie în inimile spectatorilor pe un Coșbuc, așa cum cea mai bună conferință nu e în stare s'o facă.

„Gazeta Transilvaniei” acum 98 ani

De unde se răspândesc banii falși?

Pe la târgurile patriei noastre iarăși au început a circula bancnote false câte de 50 și 10 fl. arg. Cum se bagă de seamă, acestea provin parte mare din Ungaria. Ne socotim de datorie a reflecta mai ales pe negustorii care umblă pe la târguri, ca să fie cu mare băgare de seamă asupra banilor de hârtie, și dacă nu pot deosebi hârtiile false de cele adevărate, să întrebe pe cei ce pricep la aceasta.

Nr. 68. 23 Aug. 1845. pg. 269.

Pentru conformitate I. Urcanu

7. Ostașii știu să lupte; cei de acasă sunt datori să știe a munci, a tăcea, a curma firul minciunilor și a crede în victorie.

Din trecutul teatrului școlar românesc

de Ștefan Mărcuș

Teatrul școlar înseamnă în evoluția teatrului românesc o epocă importantă, care până acum a fost puțin studiată și a rămas aproape necunoscută la noi. Manifestațiile școlare din sec. XVIII, XIX-lea și solemnitățile școlare, erau strâns legate de programul așa numitului teatru școlar, care la instituțiile din străinătate ajunse la o importanță deosebită, se confunda uneori cu începuturile teatrului adevărat.

Astfel și la noi, urmele acestor solemnități se confundă adesea și manifestările de teatru ale școlărilor se contopesc în acțiunea generală de răspândire a culturii, sub titlul de teatru românesc.

Răsfoind colecția de început a „Gazetei de Transilvania” din 1838, în Nr. 3 din 16 Iulie găsim o recenziune asupra solemnităților depunerii jurământului de credință pentru Prea Înălțatul Împărat Ferdinand V al Austriei.

Cu ocazia acestei solemnități s'au adunat la Brașov „preoții românești din cele 3 protopopiate ale Brașovului de credință răsăritului neunit, grăbind a depune jurământul”.

În biserica cea mare cu hramul Sf. Nicolae s'a oficiat sf. Liturghie de către cei doi D. ni protopopi și un preot.

Vorbirea sârbătorească o ridică protopopul Ion Popazu, cuvântând cu multă energie și a măsurat sârbătorel

darurile ce revarsă o stăpânire bună și părințească peste supușii săi.

După sf. Liturghie s'au cântat de 15 prunci îmbrăcați în vestimente naționale cântecul cu versurile anume pentru această sârbătoare întocmit.

Trăfăsurile răsuna la capătul flectării strofe. La prânz s'au făcut „strigările” de închinăclune „pentru îndelunga și slăvita stăpânire...”

Cu aceeași ocaziune a avut loc o serbare școlară și la școala romano-catolică din Brașov unde „mădularii școalelor”, între ei și elevi români, cântau în cor cântări de cor muzicale și vocale foarte ridicătoare de inimă la care Madama Stan, D. Maler, recensorii și capela de muzică a cetății și-a pus toată străduința.

După masă la orele 4 a avut loc reprezentația teatrală, unde se produsera două bucăți biblico-dramatice intitulate: „Iosif și frații săi”, apoi „Lupta lui David cu Goliat”.

Tinerii, plini de nădejdi frumoase puseră în urmăre auditoriul. Ei n'au tre-

cut încă de 13 ani și „fuseseră puși în stare de-a declama atât de limpede, atât de curat latinește. Pentru un Român era îmbucurător a vedea între alții și patru prunci de român, cum ei împreună cu ceilalți școlari jucară rolele sale și declamă în amândouă limbile, pentru ei străine, spre plăcerea tuturor. Dar care, — spune recensentul mai departe, — să se poată conțina de a nu pomeni aici numele D-lui teolog absolut din dlecezul Făgărașului și profesor al acestuia Iacob Maroșan, al cărui strădanie mai fără pildă și ostentivă spuse, pretutindeni se vedea înființate și prefăcute în duhul tinerilor... Aici nu se putea altfel călci metoda acel dulce și plin de iubire al D-lui Maroșan, care-l ține cu învâțăceli săi, nu putea să aducă alte roduri decât numai bune, neașteptate de bune”.

Am lăsat să vorbească însuși recensentul și să ne transpunem în mediul zilelor de atunci cu modul de gândire și obiceiurile vremurilor.

Informațiuni

Comercianții de pielărie

Camera de Comerț și de Industrie din Brașov atrage atenția D-ilor comercianți de pielărie să binevoiască a se conforma în termenul legal Deciziei Ministeriale publicată în Monitorul Oficial Nr. 114 din 18 Mai 1943 pagina 4413.

Radierile de firme

Camera de comerț și de industrie din Brașov aduce la cunoștința comercianților și industriașilor, că cererile de radieri de firme nu le vor înainta direct Ministerului Economiei Naționale decât numai prin Camera noastră, având obligația de a se prezenta personal la Cameră pentru a răspunde la unele întrebări.

Cererile înaintate direct Ministerului nu se vor lua în considerare.

ATENȚIUNE

Eforia Conservatorului de Muzică „Astra” din Brașov, face cunoscut Onor. public dornic de muzică că: Examenul de fine de an școlar 1942-1943, va avea loc sâmbătă, 5 Iunie a. c. orele 20 fix, în sala mare (Dr. Tib. Brediceanu) a Conservatorului de muzică „Astra” din Brașov, Strada Lungă Nr. 1, la etaj.

Intrarea liberă, programul obligator la intrare pentru Lei 10.

ss. Dr. Tib. Brediceanu
președinte

August Moldrik
secretar.

Calendarul „Ardealului”

Calendarul „ARDEALULUI” obținând cuvenita autorizație de apariție a ieșit de sub tipar și se află de vânzare la depozitari și la administrația ziarului „ARDEALUL”, strada Dionisie No. 65.

Prețul unui exemplar este Lei 200.
La cerere se trimite contra ramburs.

Colaboratorii

noștri sunt rugați să ne trimită articole scurte.

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra” Brașov
implinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

Cronica Războiului

Aspecte politice

Două au fost evenimentele politice importante ale săptămânii trecute: Inchiderea conferinței aliate dela Washington și adunarea națională a Turciei.

Cum pe fronturile de luptă ofensiva nu a început încă, este explicabil că atenția factorilor de răspundere din diferite țări să se îndrepte asupra domeniului politic. S'a dat o atenție specială, mai ales la Berlin, conferinței dela Washington la terminarea căreia a fost dat un comunicat din care reiese că toate problemele politice au rămas deschise. Faptul că acel comunicat este semnat numai de d-l Roosevelt, nu și de d-l Churchill care a plecat înainte de redactarea lui, este comentat în scrisul că la Washington nu s'a ajuns la niciun acord.

Comunicatul este foarte scurt și nu vorbește nimic despre problemele politice, iar despre cele militare se ocupă în mod foarte succint. În această din urmă problemă se pare că cei doi parteneri nu s'au putut înțelege asupra priorității teatrului de războiu. Care va avea întâietatea: războiul european sau cel din Extremul Orient?

D-l Davies, trimisul special al președintelui Roosevelt, a declarat despre acest comunicat, că cei trei aliați cunosc acum planurile lor. D-sa s'a ferit însă să declare că s'a ajuns la vreun acord.

Cercurile politice luând în considerare această declarație cred că întâlnirea dela Washington a avut doar un caracter informativ.

Motivele pentru care nu s'a ajuns la un acord este atitudinea lui Stalin care și-a formulat anumite rezerve privitoare la interesele și securitatea Rusiei. Dacă ne gândim la faptul că d-l Roosevelt dorește o colaborare deschisă a bolșevicilor, fără de care nu se poate începe campania din Extremul Orient, trebuie să ne dăm seama că Rusia vrea să tragă toate foloasele ce decurg dintr-o colaborare care să permită Americanilor atacul lor împotriva Japonezilor.

Faptul că presa anglo-americană este abundentă în comentarii optimiste privitoare la planul de războiu stabilit la Washington, prin crearea celui de al doilea front în Europa și prin deslănțuirea unei ofensive masive a bolșevicilor, este considerat la Berlin drept încercare de a susține atmosfera din statele aliate și de a duce un războiu al nervilor împotriva puterilor componente ale Pactului Tripartit. Este natural ca speranțele anglo-americanilor să se îndrepte spre reușita unei invazii pe continentul european și spre ofensiva rusească, dat fiind faptul că nici blocada și bombardamentele aeriene și nici ofensiva rusă de iarnă n'au dus la rezultatele scontate.

Punerea în aplicare a planurilor dela Washington este așteptată cu un deosebit calm de cercurile militare și politice din Berlin. Ofensiva bolșevică este așteptată de trupele germane care sunt bine odihnite și antrenate, iar invazia pe continent înseamnă un risc nemaipomenit care ar hotărî nu numai soarta unei bătălii ci însuși războiul.

De altfel se pare că de acest adevăr s'au convins și cercurile militare engleze. În această privință este semnificativă o corespondență din Londra, publicată de ziarul „New-York Times” în care se lasă să se înțeleagă posibilitatea unei amănări eventuale a încercării de debarcare în Europa. După cât se pare a învins convingerea acelora care susțin teza războiului aerian pregătitor. Mareșalul aerului, Horris, a fost totdeauna de părerea că Germania ar

putea fi învinsă cu ajutorul unor coloșale bombardamente aeriene. Guvernul englez a crezut până acum contrariul. Se credea că numai operațiuni militare terestre ar putea fi hotărîtoare, dar după debarcarea dela Dieppe, susținerile d-lui Horris s'au impus.

Așa dar, pentru un moment, s'a renunțat la o debarcare pe continent.

Se va vedea deci ce atitudine vor adopta Rușii care-și văd amânata rezolvarea cererii lor privitoare la crearea celui de al doilea front.

Din al doilea eveniment politic al săptămânii: desbaterile din „Marea Adunare Națională Turcă”, se desprinde hotărîrea Turciei de a se pregăti pentru lupta de apărare a neutralității. În acest sens este destul de grăitoare declarația d-lui Ali Riza Artunkal, ministrul apărării naționale. D-sa după ce a mulțumit Adunării pentru grija ce o are pentru înzestrarea armatei a spus: „La un ordin care i-ar veni dela D-voastră, armata este gata să arate cu ce spirit de jertfă pentru națiunea turcă, cu ce eroism conștient și cu ce convingere superioară este gata să asigure apărarea republicii și independența țării”.

Berlinul și disolvarea Internaționalei Comuniste.

Cercurile politice berlineze se ocupă de scrisoarea adresată de Stalin unui corespondent al agenției de presă „Reuter”, privitoare la poziția luată de Stalin față de disolvarea Internaționalei Comuniste.

În acea scrisoare Stalin socotește măsura ca „nemerită și luată la momentul oportun, pentru că ea înlesnește organizarea unei acțiuni comune a tuturor națiunilor împotriva inamicului comun”. Prin aceasta se urmărește a se stabili credința că disolvarea Internaționalei Comuniste va întări părerea că Moscova nu are intenția să se amestece în afacerile celorlalte națiuni, pentru a le bolșeviza.

La Berlin se exprimă convingerea că această declarație, care pare a fi comandată, va fi recunoscută peste tot ca un joc, prin care Uniunea Sovietică, împreună cu Statele Unite și Anglia, caută să-și pună în practică planurile, fără stingherii ideologice. Când Stalin părăsește mutismul său pentru a motiva, a justifica această măsură, imediat după disolvarea Cominternului, trebuie să se creadă că efectul așteptat nu s'a produs, pentru că peste tot în lume această manevră de camuflaj a fost descoperită. Neîncrederea se manifestă chiar în tabăra adversarilor Axei, așa cum reiese din luarea de poziție a partidului laburist englez față de strădaniile comunistilor de a fi admiși în acest partid.

Se mai crede la Berlin că intenția lui Stalin de a se servi de manevra sa în scopuri imperialiste reiese limpede și dintr-o declarație a senatorului american Wheeler, după care Rusia ar cere după războiu părți considerabile din Polonia, Estonia, Letonia, Lituania și Balcani, vizând în plus și dominația Bosforului.

Elogii aduse armatei române

Dela începutul actualului războiu în care au murit cei mai buni fii ai neamului pentru ca noi să dobândim conștiința valorii drepturilor românești, numeroase au fost elogiile aduse soldaților români. Dela soldat până la general aceeași dăruire pentru jertfă, aceeași voință de sacrificiu pentru că era o singură credință în dreptate și în biruință.

Presa germană, ocupându-se de pierderile armatei române, scrie: „Tră-

de Mardare Mateescu

săturile caracteristice ale adevăratului caracter românesc s'au evidențiat prin bravura exemplară a soldatului român, prin jertfele nenumărate pe care poporul român le-a suportat fără șovăire și prin urmărirea statornică a unui țel național și european.

România duce acest războiu cu toate puterile ei. Dovadă, acțiunea ei neprecupețită în muncă, în economie, în lupta de idei și mai ales în lupta armelor, 25 de generali, 41 de coloneli — cifre dureroase pentru România — și-au dat vieța în primele linii.

Dar poporul român suportă pierderile cu mândrie și cu credința neclintită că sămânța acestor jertfe va încolții și va da ca recoltă o pace dreaptă și trainică. În luptă și în jertfe comune se formează temelile neclintite ale camaraderiei sincere și ale respectului reciproc pe care se va sprijini noua Europă.

Inclinăm drapelele noastre în fața morților României și în fața spiritului ei atât de viu. Suntem fericiți și mândri când știm că acest popor este și va fi alături de noi, astăzi în luptă, iar mâine în opera de reconstrucție comună”.

Situația pe fronturi

În regiunea Cubanului s'a dat o mare bătălie de defensivă în care aviația a avut un rol hotărîtor. Bătălia a ajuns în faza ei culminantă în momentul când bolșevicii au reușit să pătrundă în mod trecător în liniile germane la Sud de Cuban.

Principala presiune sovietică s'a exercitat mai ales împotriva pozițiilor germane situate la Est de Kievskole și Moldanaskoie. Se crede că înaltul comandament sovietic, după ce a văzut că nu ajunge la niciun rezultat prin atacuri de străpungere, vrea să treacă acum la tactica războiului de uzură. Pierderile suferite până acum de bolșevici pledează însă împotriva unei astfel de tactici. Încercarea sovietică de a străpunge liniile germane în regiunea lagunelor dela Temriuk a fost zădărnicită.

Lupte de o importanță mai mare s'au dat în regiunea Donețului central, la Nord de Lișciansk.

În celelalte sectoare ale frontului s'a simțit o vie activitate de patrulare ale inamicului, afară de sectorul Leningradului unde a fost o acțiune puternică a artileriei sovietice.

În apele din regiunea Dunkerque s'a ajuns la o luptă între forțele germane de escortă și o formațiune britanică de vedete rapide. În cursul luptei care a avut loc dela o mică apropiere au fost scufundate două vedete rapide inamice. Forțele germane n'au suferit nicio pierdere.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
Tl. 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200